

LES 11

STAMMEN OP Σ

PERFECTUM EN PLUSQUAMPERFECTUM MEDII van λούω

A. GRAMMATICA

1. *Verbuiging van stammen op -σ.*

We onderscheiden de volgende groepen:

1. Neutra op -ος, o.a. ἔθνος, ἦθος, ἔπος (stam eindigt op -εσ).
2. Neutra op -ας, o.a. γέρας, γήρας.
3. Namen op -ης, o.a. Διογένης, Ἀριστοφάνης.
4. Namen op -ῆς (< -έης), o.a. Ἡρακλῆς, Σοφοκλῆς.
5. Eén femininum op -ως, αἰδώς
6. Adiectiva (alle van twee uitgangen) op -ης, o.a. εὐγενής.

1. Neutra op -ος (stam eindigt op -εσ).

	singularis	pluralis
nom.	γένος	γένη (<-εσα)
gen.	γένους (<-εσοσ)	γενῶν (<-έσων)
dat.	γένει (<-εσι)	γένεσι(ν) (<-εσσι(ν))
acc.	γένος	γένη (<-εσα)

2. Neutra op -ας.

	singularis	pluralis
nom.	γέρας	γέρα
gen.	γέρως (<-ασος)	γερῶν (<-άσων)
dat.	γέρα	γέρασι(ν)
acc.	γέρας	γέρα

3. Namen op -ης

nom.	Διογένης
gen.	Διογένους
dat.	Διογένει
acc.	Διογένη /-ην
voc.	Διόγενες

Of namen op -ης behoren tot de α -declinatie (Εὐριπίδης, -ου), of tot de σ -declinatie (Σωκράτης, -ους) kun je aan de nom. sing. niet zien.

4. Namen op -ῆς (< -ης)

nom.	Σοφοκλῆς
gen.	Σοφοκλέους
dat.	Σοφοκλεῖ
acc.	Σοφοκλέα
voc.	Σοφόκλεις

5. femininum op -ως

ἡ αἰδώς – schaamte, schroom, eerbied

nom.	αἰδώς
gen.	αἰδοῦς
dat.	αἰδοῖ
acc.	αἰδῶ

6. adiectiva (alle van twee uitgangen) op -ης

masculinum / femininum

	singularis	pluralis
nom.	ἀληθής	ἀληθεῖς
gen.	ἀληθοῦς	ἀληθῶν
dat.	ἀληθεῖ	ἀληθέσι(v)
acc.	ἀληθῆ	ἀληθεῖς
voc.	ἀληθέε	ἀληθεῖς

neutrum

	singularis	pluralis
nom.	ἀληθέε	ἀληθῆ
gen.	ἀληθοῦς	ἀληθῶν
dat.	ἀληθεῖ	ἀληθέσι(v)
acc.	ἀληθέε	ἀληθῆ

N.B. adiectiva van dit type die vóór de uitgang een klinker hebben, zoals ὑγιής en ἐνδεής, hebben in acc. sing. masc. / fem. en in de nom. / acc. plur. neutr. als uitgang α i.p.v. η.

masculinum / femininum

	singularis	pluralis
nom.	ὑγιής	ὑγεῖς
gen.	ὑγιοῦς	ὑγιῶν
dat.	ὑγειῖ	ὑγέσι(v)
acc.	ὑγιᾶ	ὑγεῖς
voc.	ὑγιέε	ὑγεῖς

neutrum

	singularis	pluralis
nom.	ὑγιές	ὑγιᾶ
gen.	ὑγιούδς	ὑγιῶν
dat.	ὑγιεῖ	ὑγιέσι(v)
acc.	ὑγιές	ὑγιᾶ

2. Perfectum en plusquamperfectum medii (passivi)**Perfectum**

λέλουμαι

λέλουσαι

λέλουται

λελούμεθα

λελούσθε

λέλουνται

Plusquamperfectum

ἐλελούμην

ἐλέλουσο

ἐλέλουτο

ἐλελούμεθα

ἐλελούσθε

ἐλέλουντο

Imperativus

λέλουσο

λέλουσθε

Infinitivus

λελοῦσθαι

Participium

λελουμένος

λελουμένη

λελουμένον

B. VOCABULARIUM

Αἰσχύλος	Aeschylus	κλέος, ους, τό	roem
ἀκριβής	nauwkeurig	κόσμος, ό	sieraad, orde, wereld
ἀληθής	waar		
ἀνάλωμα, τό	uitgave	κράτος, -ους, τό	kracht
ἄνθος, -ους, τό	bloem	κρέας, -ως, τό	vlees
Ἀριστοτέλης, -ους	Aristoteles	μῆκος, -ους, τό	lengte
Ἀριστοφάνης, -ους	Aristophanes	Μιλτιάδης, -ου	Miltiades
ἀσεβής	goddeloos	νεφέλη, ἡ	wolk
ἀσθενής	zwak	ξίφος, -ους, τό	zwaard
βάθος, -ους, τό	diepte	ὄνομάζω	noemen
γέρας, -ως, τό	geschenk	ὄρος, -ους, τό	berg
γῆρας, -ως, τό	ouderdom	οὔπω	nog niet
Διογένης, -ους	Diogenes	οὔτε... οὔτε	noch... noch
δυστυχής	ongelukkig	παντοῖος	allerlei
ἔθνος, -ους, τό	volk	Περικλῆς, -εους	Pericles
ἔθος, -ους, τό	gewoonte	πλήθος, -ους, τό	menigte
ἐλέγχω	weerleggen	πλήρης	vol
ἔπος, -ους, τό	woord	πολυτελής	kostbaar
ἔτος, -ους, τό	jaar	πονηρός	slecht
εὐγενής	edel, adellijk	σαφής	duidelijk
Εὐριπίδης -ου	Euripides	σκέλος, -ους, τό	been
εὐσεβής	vroom	Σοφοκλῆς, -εους	Sophocles
εὐτυχής	gelukkig	Σωκράτης, -ους	Socrates
ἦθος, -ους, τό	zede, karakter	τεῖχος, -ους, τό	muur
Ἡρακλῆς	Heracles	τέλος, -ους, τό	einde, doel
θάβρος, -ους, τό	moed	τευχος, -ους, τό	wapen(rusting)
Θεμιστοκλῆς	Themistocles	τιτρώσκω	verwonden
θέρως, -ους, τό	zomer	ὑγίης	gezond
ἶχνος -ους, τό	spoor	ὑψος, -ους, τό	hoogte
κάλλος, -ους, τό	schoonheid	φανερός	zichtbaar
καταφανής	duidelijk	φεύγω	vluchten
κατήγορος, ό	aanklager	ψεύδος, -ους, τό	leugen
κέρδος, -ους, τό	winst		

C. OEFENINGEN

1. Werkwoordsvormen

Benoem en vertaal

τεθύμεθα	ind. perf. med. 1p.	wij zijn geofferd
δεδουλῶσθαι	inf. perf. med.	tot slaaf gemaakt zijn
πέπαιονται	ind. perf. med. 3p.	zij zijn opgehouden
τεθεραπεύμεθα	ind. perf. med. 1p.	wij zijn verzorgd
κεκοσμημένος	part. perf. med.	geordend
ἐπεφόνεντο	ind. plqpf. med. 3s.	hij was vermoord
ἥσκησαι	ind. perf. med. 2s.	jij hebt jezelf geoefend
πεποίηται	ind. perf. med. 3s.	het is gemaakt
λέλυσαι	ind. perf. med. 2s.	jij hebt jezelf losgemaakt
βεβούλευνται	ind. perf. med. 3p.	zij hebben beraadslaagd
πεφύτευται	ind. perf. med. 3s.	hij is geplant
ῥῳκητο	ind. plqpf. med. 3s.	het was bewoond
ἐτεθανάτωτο	ind. plqpf. med. 3s.	hij was gedood
ἐπεπαιδεύμεθα	ind. plqpf. med. 1p.	wij waren opgevoed

2. Thema's

a. Vertaal in het Nederlands

1. Τὰ τῶν ἐθνῶν ἔθῃ οὐχ ὅμοιά ἐστιν.
2. Οὔτε τῷ τῶν ποταμῶν βάθει, οὔτε τῷ τῶν ὁδῶν μήκει, οὔτε τῷ τῶν ὄρων ὕψει, οὔτε τῷ τῶν πολεμίων πλήθει τὸ τῶν Ἑλλήνων θάρρος ἐλέλυτο.
3. Θεμιστοκλέους κελεύοντος τὰ μακρὰ τείχη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πεποιή-
ται· ταῦτα καὶ τὰ μακρὰ σκέλη ὀνομάζεται.
4. Σωκράτει τὰ ἀληθῆ λέγοντι καὶ τὰ τῶν κατηγορῶν ψεύδη ἐλέγχοντι οὐκ ἐπίθοντο οἱ δικασταί.
5. Ὡς Ἡρακλεῖς, τοῦτο τί ἐστίν; τίς οὗτος ἀνὴρ; Αὐτός. Τίς αὐτός; Σωκρά-
της. Ὡς Σώκρατες, ὦ Σωκρατίδιον! Ταῦτα τὰ ἔπη ἔστιν ἐν

Ἀριστοφάνους Νεφέλαις.

6. Οἱ γέροντες ἀπὸ τοῦ τείχους εἰς τὸ πεδῖον βλέποντες ἐθαύμαζον τὸ κάλλος τὸ τῶν εὐγενῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν πολυτελῶν τεύχων.
7. Ἐν τοῖς ὄρεσι τὰ τῶν ἵππων ἴχνη βλέψαντες¹ ἐδιώξαμεν² τοὺς πολεμίους φεύγοντας³.
8. Ἀθῆναι ἐγέννησαν πολλοὺς ἀνδρας ἐνδόξους Θεμιστοκλέα, Μιλτιάδην, Περικλέα, Σωκράτη, Αἰσχύλον, Σοφοκλέα, Εὐριπίδην, Ἀριστοφάνη, Φειδίαν καὶ πολλοὺς ἄλλους.
9. Τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσιν εὐσεβεῖς, οἱ δὲ ἀσεβεῖς, οἱ μὲν εὐτυχεῖς, οἱ δὲ δυστυχεῖς, οἱ μὲν ὑγιεῖς, οἱ δὲ ἀσθενεῖς.
10. Οὐ τὸ⁴ τοῦ σώματος κράτος τοῦ γήρωσ κόσμος⁵ ἐστίν, ἀλλ' οἱ σαφεῖς καὶ ἀκριβεῖς λόγοι.
11. Αἱ τούτου τοῦ ἔθνους κῶμαι παντοίων κρεῶν πληρεῖς ἦσαν.
12. Φανερά μὲν ἦν καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων ἴχνη πολλά, οἱ δὲ πολέμιοι αὐτοὶ οὐπω καταφανεῖς⁶.

-
- 1) let op het verschil tussen praes. βλέποντες 'ziende' en aor. βλέψαντες 'gezien hebbende'.
 - 2) ἐδιώξαμεν de aoristus duidt hier, zoals vaak, het begin van een handeling aan 'zij begonnen te achtervolgen', 'zij zetten de achtervolging in'; daarentegen imperf. ἐδίωκον 'zij achtervolgden', 'zij waren aan het achtervolgen'.
 - 3) φεύγοντας kwalificeert hier een substantief en niet een door het substantief verrichte handeling. Het participium wordt hier m.a.w. attributief (als bepaling bij een persoon of zaak) en niet, zoals meestal, praedicatief (als bepaling bij een handeling) gebruikt. Een attributief gebruikt participium kan worden vertaald met participium of, naar keuze, met een relatieve bijzin; een praedicatief gebruikt participium wordt vertaald met een temporele, causale, conditionele of concessieve bijzin.
 - 4) τὸ... κράτος. In een algemene uitspraak (b.v. 'wijn is gezond') gebruikt het Grieks (net als het Frans) een lidwoord, het Nederlands niet.
 - 5) κόσμος. Het praedicaatsnomen (naamwoordelijk deel van het gezegde) heeft in het Grieks geen lidwoord, in het Nederlands wel.
 - 6) φανερά... καταφανεῖς, een zinnetje uit de Anabasis van Xenophon; de woorden φανερός en καταφανής zijn variërende synoniemen, gebruikt om de als lelijk ervaren herhaling van hetzelfde woord te vermijden; in de vertaling kunnen we b.v. de tweede keer i.p.v. 'zichtbaar' vertalen 'te zien' o.i.d.
-

a. Vertaal in het Grieks

1. De gewoonten van de volkeren zijn niet gelijk.
 2. Noch door de diepte van de rivieren, noch door de lengte van de wegen, noch door de hoogte van de bergen, noch door de menigte van de vijanden was de moed van de Grieken gebroken (=losgemaakt).
 3. Op bevel van Themistocles (genit. abs.) werden de lange muren door de Atheners gemaakt; die werden ook de lange genoemd.
 4. Ofschoon Socrates de waarheid sprak (participium) en de leugens van de aanklagers weerlegde (participium), geloofden de rechters hem niet.
 5. Heracles, wat is dat? Wie is die man? Hijzelf. Wie is hij zelf? Socrates. Socrates, Socratesje! Die woorden zijn in Aristophanes' Wolken. (Een comédie, waarin Socrates belachelijk wordt gemaakt)
 6. Toen de oude mannen vanaf de muur uitkeken over de vlakte (lett.: De oude mannen vanaf de muur in de vlakte kijkende), bewonderden de schoonheid van de edele mannen en van de kostbare wapenen.
 7. Toen zij in de bergen de sporen van de paarden gezien hadden (participium), zetten zij de achtervolging in (aoristus v. διώκω) van de vluchtende vijanden.
 8. Athene bracht veel beroemde mannen voort: Themistocles, Miltiades, Pericles, Socrates, Aeschylus, Sophocles, Euripides, Aristophanes, Phidias en vele anderen.
 9. Van de mensen zijn sommigen vroom, anderen goddeloos, sommigen gelukkig, anderen ongelukkig, sommigen gezond, anderen ziek.
 10. Niet is lichaamskracht het sieraad van de ouderdom, maar duidelijke en nauwkeurige woorden.
 11. De dorpen van dat volk waren vol van allerlei vlees (plur.).
 12. Veel sporen, zowel van paarden als van mensen, waren zichtbaar, maar de vijanden zelf waren nog niet zichtbaar.
-

